MIJLOCUL DE SĂVÂRȘIRE A INFRACȚIUNILOR PREVĂZUTE LA ART. 264 DIN CODUL PENAL

Postovanu Nicolae,
Universitatea de Stat din Moldova,
doctorand

The means of transport constitutes the means of committing the offenses provided in art. 264 of the Criminal Code. From the perspective of civil law, the means of transport can undoubtedly be a source of increased danger. However, the notion of source of increased danger cannot be used to designate a constitutive sign of the criminal component. In the case of the offenses provided in art. 264 of the Criminal Code (which are offenses committed essentially by imprudence), the perpetrator has a misconduct expressed in violation of the transport traffic or operational safety rules. When violating by imprudence these rules, the perpetrator either realizes that he uses the means of transport despite these rules, thoughtlessly considering that it will not have the effect of producing the prejudicial consequences provided in art. 264 of the Criminal Code, or does not realize that it uses the means of transport despite the transport traffic or operational safety rules, although it should and could provide that it will have the effect of producing prejudicial consequences provided in art. 264 of the Criminal Code.

Keywords: material object of the offense; means of committing the offense; means of transport; source of increased danger; offenses committed by imprudence.

În cazul unor infracțiuni, mijlocul de transport îndeplinește rolul de obiect material. În cazul altor infracțiuni, mijlocul de transport joacă rolul de mijloc de săvârșire. În fine, în cazul anumitor infracțiuni, mijlocul de transport poate îndeplini ambele aceste roluri. Ca urmare, este necesară stabilirea locului mijlocului de transport în structura infracțiunilor prevăzute la art. 264 din Codul penal. Pentru a stabili acest loc, trebuie mai întâi să determinăm deosebirea dintre obiectul material al infracțiunii și mijlocul de săvârșire a infracțiunii.

B.V. Epifanov exprimă următorul punct de vedere: „Mijlocul de săvârșire a infracțiunii trebuie distins de obiectul material al infracțiunii. Mijlocul de săvârșire a infracțiunii este acea entitate a lumii materiale, cu ajutorul căreia este comisă infracțiunea (cuțit, pistol în cazul omorului etc.)”. [1] Mai concludentă este părerea lui E.A. Frolov: „Deosebirea dintre obiectul material al infracțiunii și mijlocul de săvârșire a infracțiunii trebuie făcută în funcție de caracterul utilizării lucrurilor sau a altor entități ale lumii materiale în procesul de comitere a infracțiuni. Dacă această utilizare are un caracter activ, dacă entitatea este folosită ca mijloc de influențare asupra unei alte entități, pentru a prelungi mâinile făptuitorului

sau pentru a le mări forța, atunci avem în față mijlocul de săvârșire a infracțiunii. Și invers, dacă entitatea joacă un rol pasiv, dacă se comite o acțiune asupra acesteia, atunci entitatea dată este influențată (distrusă, luată, modificată etc.). Deci, ea trebuie considerată obiect material al infracțiunii". [2] Mai desfășurat este punctul de vedere al lui E.A. Maslakova: „Obiectul material al infracțiunii trebuie distins de mijlocul de săvârșire a infracțiunii, care este utilizat în procesul comiterii infracțiunii. Principala deosebire între ele trebuie făcută în funcție de: 1) caracterul folosirii lor în timpul săvârșirii infracțiunii; 2) apartenența lor la elementele constitutive ale infracțiunii. Dacă o entitate este utilizată ca instrument de influențare asupra obiectului material al infracțiunii, atunci aceasta constituie mijlocul de săvârșire a infracțiunii; dacă însă infracțiunea este comisă în legătură cu o entitate, asupra acesteia, atunci aceasta reprezintă obiectul material al infracțiunii. Obiectul material al infracțiunii caracterizează obiectul infracțiunii, fiind legat de acele relații sociale asupra cărora se îndreaptă infracțiunea; mijlocul de săvârșire a infracțiunii aparține de latura obiectivă a infracțiunii, nefiind legat de obiectul infracțiunii". [3] Așadar, mijlocul de săvârșire a infracțiunii este factorul de influențare, pe când obiectul material al infracțiunii este obiectul de influențare. Nu este posibil ca, într-un singur context, aceeași entitate să fie atât factor de influențare, cât și obiect de influențare. Totodată, este posibil ca, în contexte diferite, o entitate să apară în cele două ipostaze. Deoarece constituie un factor de influențare, mijlocul de săvârșire este un semn consitutiv al laturii obiective a infracțiunii. Întrucât este un obiect de influențare, obiectul material este un semn consitutiv al obiectului infracțiunii.

Unii penaliști susțin că doar infracțiunile intenționate pot avea mijloc de săvârșire. S.M. Sârkov consideră că numai în cazul infracțiunilor intenționate „rezultatul produs este privit de făptuitor ca un efect al utilizării mijlocului de săvârșire a infracțiunii". [4, p. 53] M.V. Afanasiev menționează: „În cazul unei infracțiuni intenționate săvârșite cu utilizarea unui mijloc de transport, acesta poate fi recunoscut ca mijloc de săvârșire a infracțiunii. O asemenea stare de lucruri se datorează faptului că subiectul își dă seama că folosește mijlocul de transport ca mijloc de săvârșire a infracțiunii și dorește să-l folosească drept mijloc de săvârșire a infracțiunii". [5]

Un alt grup de penaliști propun ca, în cazul infracțiunilor imprudente, mijlocul de transport să fie considerat izvor de pericol sporit. N.Iu. Isaev exprimă următorul punct de vedere: „Mijlocul de transport mecanic nu este nici mijloc de săvârșire a infracțiuni, nici obiect material al infracțiunii. [...] Mijlocul de transport este un izvor specific de pericol sporit, care își demonstrează potențialul în sfera traficului rutier și care necesită respectarea normelor stabilite de către

cel care îl conduce". [6, p. 26] S.A. Zențova susține: „Izvor de de pericol sporit este activitatea care creează un pericol sporit pentru alții ca urmare a utilizării unor dispozitive, sisteme sau mecanisme tehnice, care presupune o probabilitate înaltă de cauzare a unor urmări grave, care nu poate fi controlată pe deplin de către o persoană din cauza că persoana însăși este un element nesigur în cadrul acestui sistem. [...] Primul tip de izvoare de pericol sporit îl constituie activitatea legată de exploatarea mijloacelor și mecanismelor de transport. În acest caz, prin „mijloc de transport" trebuie de înțeles mijlocul de transport terestru auto sau feroviar, aerian, maritim, fluvial ori prin conducte". [7, p. 21-22]

Noțiunea de izvor de pericol sporit este utilizată în dreptul civil. Astfel, de exemplu, N. Clima și O. Efrim menționează că izvoare de pericol sporit sunt „obiectele lumii materiale, ce dispun de însușiri periculoase și care în procesul exploatării nu pot fi controlate pe deplin de către om, creând prin aceasta un grad sporit de cauzare a prejudiciului". [8, p. 1096] Conform alin. (1) art. 2013 din Codul civil, „persoanele a căror activitate este legată de un izvor de pericol sporit pentru lumea înconjurătoare (exploatarea vehiculelor, a instalațiilor, mecanismelor, folosirea energiei electrice, a substanțelor explozibile, efectuarea lucrărilor de construcții etc.) au obligația să repare prejudiciul cauzat de izvorul de pericol sporit dacă nu demonstrează că prejudiciul se datorează unui eveniment prevăzut la art. 2012 (cu excepția cazurilor în care prejudiciul a survenit ca urmare a exploatării navelor aeriene) sau din intenția persoanei vătămate". [9] În pct. 45 din Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 28 din 18.11.2014 pentru controlul constituționalității articolului 234 din Codul contravențional al Republicii Moldova (sancționarea contravențională a proprietarului vehiculului pentru necomunicarea identității persoanei căreia i-a încredințat conducerea), Curtea Constituțională statuează, printre altele: „Unitatea de transport, ca participant la trafic, reprezintă o sursă de pericol sporit, conducătorul auto având obligația de a respecta anumite reglementări impuse de autorități în evitarea riscurilor rezultate din utilizarea autovehiculelor". [10] În pct. 10 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației materiale despre încasarea prejudiciului cauzat prin vătămarea integrității corporale sau altă vătămare a sănătății ori prin deces, nr. 6 din 04.07.2005, se explică, printre altele: „În principiu, toate izvoarele de pericol sporit pot fi împărțite în următoarele grupe: fizico-mecanice (automobile, transportul feroviar, navele maritime și cele fluviale, utilajul întreprinderilor industriale, echipamentul și agregatele de tensiune înaltă, instalațiile de termoficare, instalațiile de la șantierele de construcție etc.); fizico-chimice (toate obiectele cu efect radioactiv);

chimice (substanțe otrăvitoare, explozibile, inflamabile, inclusiv buteliile cu gaz etc.); biologice (microorganisme, animale sălbatice în captivitate). Se va ține cont că pericolul sporit al unor obiecte pentru lumea înconjurătoare poate avea loc în majoritatea cazurilor în procesul lor de exploatare (vehicule, mecanisme, instalații etc.) sau în cazul când unele din ele prin sine prezintă un pericol sporit pentru societate (obiectele radioactive, explozive, inflamative etc.) în timpul păstrării, transportării sau utilizării lor". [11]

Din perspectiva dreptului civil, mijlocul de transport poate, neîndoielnic, să reprezinte un izvor de pericol sporit. Însă, noțiunea de izvor de pericol sporit nu poate fi utilizată pentru a desemna un semn constitutiv al componenței de infracțiune. Conform alin. (1) art. 113 din Codul penal, „se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală". În Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 9 din 29.04.2016 privind modul de executare a Hotărârii Curții Constituționale nr. 3 din 23 februarie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a alineatelor (3), (5), (8) și (9) ale articolului 186 din Codul de procedură penală (termenul arestului preventiv), se constată, printre altele: „24. [...] Curtea reține că trebuie făcută o distincție între fapta penală (prejudiciabilă) și infracțiunea prevăzută de articolele legii penale. Astfel, dacă prima constituie temeiul real al răspunderii penale, atunci a doua, prin intermediul componenței de infracțiune (definită în art. 52 din Codul penal), reprezintă temeiul juridic al răspunderii penale. 25. Drept temei real al răspunderii penale îl constituie fapta prejudiciabilă, ea comportă caracter prejudiciabil [...]. 26. Astfel, la analiza conținutului unei fapte penale trebuie avut în vedere: conținutul concret *(de facto)*, care constituie săvârșirea faptei în realitatea obiectivă de către o persoană și care se înscrie în tiparul abstract al normei de incriminare, și conținutul legal *(de jure)*, care cuprinde elementul obiectiv și subiectiv prin care o faptă devine infracțiune, prin urmare – componență de infracțiune, descrisă în normele părții speciale a Codului penal. 27. Persoana poate fi trasă la răspundere penală pentru o infracțiune dacă acțiunea/inacțiunea săvârșită *de facto* de către aceasta conține semnele unei componențe de infracțiune *de jure*. [...]". [12]

Nu este corect ca, în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 264 din Codul penal, să se renunțe la concepția consacrată în alin. (1) art. 52 din Codul penal: „Se consideră componență a infracțiunii *totalitatea semnelor obiective și subiective* (evidențierea cu caractere cursive ne aparține – *n.a.*), stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă". Odată ce mijlocul de transport este menționat în art. 264 din Codul penal, acesta trebuie să-și gă-

seașcă locul în sistemul de semne obiective sau subiective ale componenţelor de infracţiuni prevăzute de acest articol. Izvorul de pericol sporit nu face parte din acest sistem. Merită reținută părerea lui A.V. Cernousova: „Noțiunea de izvor de pericol sporit nu este o noțiune juridică universală, care este utilizată cu aceeași semnificație în toate ramurile de drept. Această noțiune aparține sferei dreptului civil. În Codul penal al Federației Ruse, noțiunii de izvor de pericol sporit, folosită în art. 168, i se conferă o semnificație semantică diferită. Utilizarea acestei noțiuni în art. 168 din Codul penal al Federației Ruse a fost făcută pentru a arăta că infracțiunea, prevăzută de acest articol, poate fi săvârșită cu utilizarea obiectelor sau substanţelor care pot crea un pericol real pentru viața, sănătatea sau interesele patrimoniale ale cetățenilor". [13] Așadar, noțiunea de izvor de pericol sporit nu poate avea în dreptul penal semnificația pe care o are în dreptul civil. În dreptul penal, noțiunea dată trebuie să fie corelată cu sistemul de semne obiective sau subiective ale componenței de infracțiune. Noțiunea de izvor de pericol sporit nu poate fi în afara acestui sistem.

Conform pct. 30 din Hotărârea Plenului Judecătoriei Supreme a Federației Ruse cu privire la practica judiciară în cauzele referitoare la infracțiunile legate de încălcarea regulilor de securitate a circulației și de exploatare a mijloacelor de transport, precum și de dobândirea lor ilicită fără scop de sustragere, nr. 25 din 09.12.2008, mijlocul de transport nu poate fi considerat mijloc de săvârșire a infracțiunii prevăzute la art. 264 din Codul penal al Federației Ruse (care este similar cu art. 264 din Codul penal al Republicii Moldova)". [14] În opinia noastră, această explicație nu este relevantă în contextul infracțiunilor prevăzute la art. 264 din Codul penal al Republicii Moldova. Considerăm întemeiate părerile exprimate de unii penaliști ruși. B.V. Epifanov exprimă părerea, conform căreia „în contextul analizei obiectului material și a mijlocului de săvârșire a infracțiunii, regretăm că în majoritatea manualelor și comentariilor la Codul penal al Federației Ruse, atunci când se analizează infracțiunile prevăzute la art. 264 din Codul penal al Federației Ruse, reputați oamenii de știință susțin că obiectul material îl reprezintă automobilul, tramvaiul sau un alt mijloc de transport mecanic. În opinia noastră, mijlocul de transport mecanic este mijlocul de săvârșire a infracțiunii". [1] În legătură cu infracțiunile prevăzute la art. 264 din Codul penal al Federației Ruse, G.Ș. Aiupova susține: „Subiectul infracțiunii nu influențează asupra mijlocului de transport, ci îl folosește în scopul efectuării circulației rutiere. O astfel de circulație nu poate fi considerată ca fiind sigură, deoarece periclitează obiectul juridic special al infracțiunii. [...] Atingerea adusă relațiilor sociale este adusă cu ajutorul mijlocului de transport. Ca urmare a acestui fapt, mijlocul de transport trebuie considerat mijloc de săvârșire a

infracțiunii, dar nu obiect material al infracțiunii". [15, p. 72, 74] Păreri similare sunt exprimate de V.I. Saharov [16, p. 19] și M.I. Gurov. [17, p. 8-9]

În art. 264 din Codul penal se arată că făptuitorul conduce mijlocul de transport. Activitatea de conducere a mijlocului de transport este o activitate intenționată. În afară de aceasta, fapta prejudiciabilă de încălcare a regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport, prevăzută de art. 264 din Codul penal, poate, în unele cazuri, să fie săvârșită cu intenție. În astfel de cazuri, mijlocul de transport reprezintă, fără doar și poate, mijlocul de săvârșire a infracțiunii. În alte cazuri, fapta prejudiciabilă de încălcare a regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport, prevăzută de art. 264 din Codul penal, poate fi săvârșită din imprudență. Unii penaliști susțin că, în asemenea cazuri, mijlocul de transport îndeplinește, de asemenea, rolul de mijloc de săvârșire a infracțiunii. A.I. Rarog susține: „Nu vorbim despre imposibilitatea săvârșirii unei infracțiuni intenționate sau imprudente prin utilizarea aceleiași entități, ci propunem să evaluăm posibilitatea raportării acestei entități la latura obiectivă a infracțiunii în funcție de forma vinovăției. Astfel, de exemplu, o armă poate reprezenta mijlocul de săvârșire a omorului. În cazul lipsirii de viață din imprudență, arma poate fi privită ca mijloc de săvârșire a infracțiunii, dar, în acest caz, utilizarea armei nu este cuprinsă de intenția făptuitorului, nu este o utilizare în sensul dreptului penal". [18, p. 269] Mijloc de săvârșire a infracțiunii este nu doar acea entitate care se utilizează în procesul de săvârșire a infracțiunii. Mijloc de săvârșire a infracțiunii este oricare entitate folosită pentru a exercita o influențare asupra obiectului juridic special al infracțiunii prin intermediul obiectului material sau al victimei infracțiunii.

În comparație cu A.I. Rarog, alți autori sunt mai direcți. A. Reșetnicov susține: „Este firesc ca despre mijloacele de săvârșire a infracțiunii să se relateze și în cazul infracțiunilor săvârșite din imprudență. Or, mijlocul de săvârșire a infracțiunii ține de aspectul exterior al infracțiunii, caracteristic oricărei fapte penale. În opoziție, imprudența ține de aspectul intrinsec al infracțiunii. Deși corelează între ele, cele două aspecte nu se exclud reciproc. Aceleași mijloace de săvârșire a infracțiunii pot fi folosite la săvârșirea celor mai diverse fapte infracționale, indiferent de prevederea, dorința și producerea unor sau altor urmări prejudiciabile. [...] În cazul infracțiunilor săvârșite din imprudență, mijlocul de săvârșire a infracțiunii nu e utilizat pentru atingerea unor scopuri infracționale. El este folosit în pofida regulilor de prudență, creându-se astfel pericolul pentru valorile și relațiile sociale ocrotite de legea penală". [19] V.P. Kudreavțev consideră că „noțiunea de mijloc de săvârșire a infracțiunii, ca și noțiunea de metodă de săvârșire a infracțiunii, au un caracter pur obiectiv. Prin urmare, această

noțiune poate fi folosită cu referire nu numai la infracțiunile intenționate, ci și la infracțiunile comise din imprudență". [20, p. 100] Conform părerii lui N.F. Kuznețova, „utilizarea mijloacelor de săvârșire a infracțiunii nu trebuie să se limiteze la infracțiunile intenționate. Răspunderea penală este, de asemenea, prevăzută pentru utilizarea imprudentă a mijloacelor de săvârșire a infracțiunii. Aceasta se datorează comportamentului defectuos al subiectului infracțiunii imprudente, care, în mod obiectiv, putea să le utilizeze în așa fel încât să prevină producerea urmărilor prejudiciabile, însă nu a realizat această oportunitate". [21, p. 23] S. Proțenko menționează: „Recunoașterea faptei ca influențare asupra elementelor obiectului infracțiuni imprudente face posibilă cunoașterea mecanismului de atingere adusă obiectului apărării penale (viață, sănătate sau proprietate), pentru a se stabili interdependența dintre latura obiectivă a infracțiunii și obiectul acesteia. [...] Atingere obiectului apărării penale poate fi adusă nu prin oricare mijloace, ci doar prin mijloace determinate, caracterul cărora este condiționat de particularitățile entității desemnate prin noțiunea „izvor de pericol sporit". [...] Izvoarele de pericol sporit sunt mijloace de săvârșire a infracțiunilor imprudente, săvârșite cu încălcarea normelor de securitate. Cu ajutorul lor se cauzează prejudicii vieții, sănătății sau proprietății".[22]

Un izvor de pericol sporit poate îndeplini rolul de mijloc de săvârșire a infracțiunii. Astfel, de exemplu, în alin. (1) art. 232 din Codul penal este folosită sintagma „folosirea imprudentă a focului sau a unor surse de pericol sporit". Iu. Diaconu și V. Stati exprimă punctul de vedere, conform căruia „mijlocul de săvârșire a infracțiunii prevăzute la alin. (1) art. 232 CP RM are un caracter obligatoriu. Acest mijloc îl constituie focul sau sursa de pericol sporit. Prin „sursă de pericol sporit" se înțelege: 1) sursa de pericol sporit fizică: a) mecanică (mijlocul de transport [...]". [23, p. 919] Acest punct de vedere este apropiat de cel al lui A.V. Cernousova: „Latura obiectivă a infracțiunii de distrugere sau deteriorare a bunurilor din imprudență, prevăzute la art. 168 din Codul penal al Federației Ruse, este descrisă ca „distrugerea sau deteriorarea bunurilor altor persoane în proporții mari, săvârșită prin folosirea imprudentă a focului sau a unor surse de pericol sporit". Semnul obligatoriu al laturii obiective a acestei infracțiuni este metoda de săvârșire a infracțiunii – folosirea imprudentă a focului sau a unor surse de pericol sporit. Focul sau o altă sursă de pericol sporit trebuie considerate mijloace de săvârșire a infracțiunii prevăzute la art. 168 din Codul penal al Federației Ruse". [13] La fel, merită atenție părerea lui M.V. Saltevski, care propune divizarea mijloacelor de săvârșire a infracțiunii în patru grupuri: 1) unelte, 2) arme, 3) izvoare de pericol sporit (mijloace de transport, mecanisme, substanțe), 4) forțe și fenomene ale naturii. [24, p. 26-28] Toatea acestea

demonstrează că, în cazul infracțiunilor imprudente, se poate vorbi despre mijlocul de săvârșire a infracțiunii. În cazul infracțiunilor prevăzute la art. 264 din Codul penal (care sunt infracțiuni săvârșite în esență din imprudență), făptuitorul are o conduită defectuoasă exprimată în încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport. Atunci când încalcă din imprudență aceste reguli, făptuitorul fie își dă seama că folosește mijlocul de transport în pofida acestor reguli, considerând în mod ușuratic că aceasta nu va avea ca efect producerea urmărilor prejudiciabile prevăzute în art. 264 din Codul penal, fie nu-și dă seama că folosește mijlocul de transport în pofida regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport, deși trebuia și putea să prevadă că aceasta va avea ca efect producerea urmărilor prejudiciabile prevăzute în art. 264 din Codul penal.

Valorile sociale, apărate împotriva infracțiunilor prevăzute la art. 264 din Codul penal, sunt: 1) securitatea circulației rutiere; 2) securitatea exploatării mijloacelor de transport; 3) sănătatea persoanei; 4) viața persoanei. Mijlocul de transport nu este legat de relațiile sociale cu privire la oricare dintre aceste valori sociale. Deci, mijlocul de transport nu este legat de obiectul infracțiunilor infracțiunilor prevăzute la art. 264 din Codul penal. O asemenea legătură a existat până la intrarea în vigoare a Legii nr. 45 din 21.04.2005 pentru modificarea art. 264 din Codul penal al Republicii Moldova (în continuare – Legii nr. 45/2005). [25] Prin legea respectivă, din dispoziția alin. (1) art. 264 din Codul penal a fost exclus textul „ori daune materiale în proporții mari". Până la intrarea în vigoare a Legii nr. 45/2005, mijlocul de transport sau alte bunuri, cărora, în rezultatul săvârșirii infracțiunii, li se puteau cauza daune materiale în proporții mari, au reprezentat, alături de corpul persoanei, obiectul material al infracțiunii prevăzute la alin. (1) art. 264 din Codul penal. Intrarea în vigoare a Legii nr. 45/2005 a avut ca efect dezincriminarea încălcării regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență producerea de daune materiale în proporții mari. Actualmente, art. 242 din Codul contravențional [26] prevede răspunderea pentru: „încălcarea de către conducătorul de vehicul a regulilor de circulație rutieră soldată cu deteriorarea neînsemnată a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau a altor bunuri ori cu cauzarea de vătămări corporale neînsemnate victimei" (alin. (1)); „încălcarea de către conducătorul de vehicul a regulilor de circulație rutieră soldată cu cauzarea de vătămări corporale ușoare victimei sau cu deteriorarea considerabilă a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau a altor bunuri (alin. (2)). Ca urmare, bunurile (inclusiv

mijlocul de transport), care pot suporta o deteriorare neînsemnată sau considerabilă, reprezintă, alături de corpul persoanei, obiectul material al faptelor prevăzute la art. 242 din Codul contravențional.

În concluzie, mijlocul de transport constituie mijlocul de săvârșire a infracțiunilor prevăzute la art. 264 din Codul penal.

Referințe:

1. ЕПИФАНОВ, Б.В. Предмет преступления: понятие и проблемы правотворчества. În: Вестник Санкт-Петербургского университета МВД России, 2015, № 2, p. 70-74.
2. ФРОЛОВ, Е.А. Спорные вопросы общего учения об объекте преступления. În: Сборник ученых трудов. Вып. 10. Свердловск: Свердловский юридический институт, 1969, p. 184-225.
3. МАСЛАКОВА, Е.А. Определение предмета преступления как уголовно-правовой категории. În: Среднерусский вестник общественных наук, 2014, № 3, p. 157-162.
4. СЫРКОВ, С.М. Орудия преступления / Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Ленинград, 1973. 205 p.
5. АФАНАСЬЕВ, М.В. Предмет преступлений, предусмотренных ст. 264 и 264.1 Уголовного кодекса Российской Федерации. În: Евразийская адвокатура, 2016, № 5, p. 25-28.
6. ИСАЕВ, Н.Ю. Уголовная ответственность за нарушение правил дорожного движения и эксплуатации транспортных средств / Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Москва, 2009. 31 p.
7. ЗЕНЦОВА, С.А. Источник повышенной опасности и его уголовно-правовое значение. Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 2011. 224 p.
8. POALELUNGI, M., FILINCOVA, S., SÎRCU, IU. et al. Manualul judecătorului pentru cauze civile. Chișinău: Tipografia Centrală. 1200 p.
9. Codul civil al Republicii Moldova. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 82-86.
10. Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 28 din 18.11.2014 pentru controlul constituționalității articolului 234 din Codul contravențional al Republicii Moldova (sancționarea contravențională a proprietarului vehiculului pentru necomunicarea identității persoanei căreia i-a încredințat conducerea). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 336-371.

11. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației materiale despre încasarea prejudiciului cauzat prin vătămare a integrității corporale sau altă vătămare a sănătății ori prin deces, nr. 6 din 04.07.2005. [Accesat: 06.03.2021] Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=337
12. Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 9 din 29.04.2016 privind modul de executare a Hotărârii Curții Constituționale nr. 3 din 23 februarie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a alineatelor (3), (5), (8) și (9) ale articolului186 din Codul de procedură penală (termenul arestului preventiv). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 184-192.
13. ЧЕРНОУСОВА, А.В. К вопросу о некоторых проблемах квалификации уничтожения или повреждения имущества по неосторожности. În: Правовые проблемы укрепления российской государственности, Часть 70. Томск: Издательство Томского университета, 2016, p. 32-33.
14. Постановление Пленума Верховного Суда Российской Федерации № 25 г. от 9 декабря 2008 г. «О судебной практике по делам о преступлениях, связанных с нарушением правил дорожного движения и эксплуатации транспортных средств, а также с их неправомерным завладением без цели хищения». [Accesat: 06.03.2021] Disponibil: www.supcourt.ru/documents/own/8156/
15. АЮПОВА, Г.Ш. Уголовная ответственность за нарушение правил дорожного движения лицом, подвергнутым административному наказанию / Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Екатеринбург, 2018. 225 p.
16. САХАРОВ, В.И. Средства и орудия совершения преступления и их уголовно-правовое значение / Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Москва, 1991. 21 p.
17. ГУРОВ, М.И. Орудия и средства совершения преступления в советском уголовном праве / Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Свердловск, 1983. 180 p.
18. Энциклопедия уголовного права. Т. 4. Состав преступления. Санкт-Петербург: Издание профессора Малинина, 2005. 797 p.
19. REȘETNICOV, A. Obiectul material al infracțiunii și mijlocul de săvârșire a infracțiunii: criterii de delimitare. În: Revista Națională de Drept, 2007, nr. 6, p. 17-22.

20. КУДРЯВЦЕВ, В.Н. Объективная сторона преступления. Москва: Госюриздат, 1960. 244 p.
21. Курс уголовного права. Общая часть. Т. 1. / Под ред. Н.Ф. Кузнецовой, И.М. Тяжковой. Москва: Зерцало-М, 2002. 624 p.
22. Проценко С. Неосторожные преступления в области нарушения правил безопасности: общая характеристика и механизм построения норм. [Accesat: 06.03.2021] Disponibil: https://zakon.ru/blog/2015/7/12/neostorozhnye_prestupleniya_v_oblasti_narusheniya_pravil_bezopasnosti_obshhaya_xarakteristika_i_mexa
23. POALELUNGI, M., DOLEA, I., VÎZDOAGĂ, T. et al. Manualul judecătorului pentru cauze penale. Chișinău: Tipografia Centrală, 2013. 1192 p.
24. САЛТЕВСКИЙ, М.В. Собирание криминалистически значимой информации техническими средствами на предварительном следствии. Киев: КВШ, 1980. 111 p.
25. Legea din 21.04.2005 pentru modificarea art. 264 din Codul penal al Republicii Moldova. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 69-70.
26. Codul contravenţional al Republicii Moldova. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 3-6.